

Tasa-arvovaltuutetun keskeiset suositukset tasa-arvon vahvistamiseksi 2027–2030

Tasa-arvo rakennetaan päätöksillä

Tähän on koottu tasa-arvovaltuutetun keskeiset suositukset seuraavan hallituskauden tasa-arvopolitiikan painopisteiksi. Yksityiskohtaisemmat ehdotukset esitetään tasa-arvovaltuutetun eduskuntakertomuksessa, joka luovutetaan eduskunnalle syksyllä 2026.

Tasa-arvolaki uudistetaan ja oikeussuoja vahvistuu

1 Nykyinen sääntely ei kaikilta osin turvaa tehokasta oikeussuojaa eikä vastaa muuttunutta yhteiskuntaa.

Tämä edellyttää lainsäädännön kokonaisvaltaista uudistamista ja oikeussuojan vahvistamista.

- Tasa-arvolaki uudistetaan kokonaisuutena
- Oikeussuojakeinot ovat tehokkaita ja saavutettavia
- Syrjintälainsäädäntö muodostaa johdonmukaisen kokonaisuuden

Oikeuksien on toteuduttava käytännössä.

Tasa-arvovaltuutetun toiminta-edellytykset turvataan

2 Tasa-arvon toteutuminen edellyttää riippumatonta ja vaikuttavaa tasa-arvovalvontaa.

Tämä edellyttää riittäviä resursseja, selkeitä toimivaltuuksia ja vahvaa asemaa.

- Tasa-arvovaltuutetun resurssit vastaavat tehtäviä
- Lainvalvonta on vaikuttavaa ja kattavaa
- EU-oikeuden edellyttämät velvoitteet toteutuvat

Ilman toimivia instituutioita oikeudet jäävät tyhjiksi.

Työelämän tasa-arvo rakennetaan uudelle tasolle

3 Suomalaiset työmarkkinat eivät ole tasa-arvoiset. Sukupuoli ja perhevastuut vaikuttavat edelleen palkkaukseen, urakehitykseen ja työmarkkina-asemaan.

Tämä edellyttää rakenteellisia muutoksia työelämän sääntelyyn, läpinäkyvyyteen ja valvontaan.

- Samapalkkaisuus toteutuu käytännössä
- Palkka-avoimuutta vahvistetaan ja työntekijän oikeus saada tietoa palkkauksesta turvataan
- Raskauteen ja perhevapaisiin liittyvä syrjintä tunnistetaan ja siihen puututaan tehokkaasti
- Työnantajan velvollisuus turvata syrjimättömät ja häirinnästä vapaat työolot on selkeä ja tehokas

Syrjinnän kieltö ei riitä – tarvitaan toimivat rakenteet.

Sukupuolivähemmistöjen perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat täysimääräisesti

4 Jokaisella on oikeus itsemäärämiseen, koskemattomuuteen ja syrjimättömään kohteluun.

Tämä edellyttää lainsäädännön ja palvelujärjestelmän johdonmukaista kehittämistä sateenkaaripoliittisella ohjelmalla.

- Syrjintä ehkäistään kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla
- Intersukupuolisten lasten oikeus kehon koskemattomuuteen turvataan
- Eheytyshoidot kielletään

Perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Tekoäly ja digitalisaatio tukevat tasa-arvoa

5 Tekoäly muuttaa julkisen vallan käyttöä ja palvelujärjestelmiä.

Tämä edellyttää ennakkollista arviointia, selkeitä velvoitteita ja jatkuvaa seurantaa.

- Tekoälyjärjestelmien sukupuolivaikutukset arvioidaan järjestelmällisesti
- Algoritmissen syrjinnän riskit tunnistetaan ja ehkäistään
- Digitalisaatio vahvistaa perus- ja ihmisoikeuksia

Teknologia ei ole sukupuoli-neutraalia.

Sukupuolistuneen väkivallan torjuntaan luodaan pysyvät rakenteet

6 Nykyiset rakenteet eivät riitä ehkäisemään väkivaltaa eivätkä turvaa uhrien asemaa.

Tämä edellyttää pysyviä, lainsäädäntöön perustuvia väkivallan vastaisen työn rakenteita ja yhtenäisiä toimintamalleja.

Väkivaltaan puuttuminen ei voi olla tilapäistä.

- Väkivallan ehkäisy perustuu pysyviin rakenteisiin
- Riskinarviointi ja riskinhallinta on valtakunnallisesti systemaattista
- Palveluketjut ovat katkeamattomia ja pitkäjänteisesti rahoitettuja

Tasa-arvo ei toteudu itsestään
– se edellyttää poliittista tahtoa
ja rakenteellisia ratkaisuja.

Tasa-arvo-
valtuutettu

PL 22, 00023 Valtioneuvosto
vaihde: 0295 666 830
www.tasa-arvo.fi